fugulaste hulka ei julge ta enam tagasi minna. Kes korra langenud, see läheb ekstteel ikka edasi, ja ei kesta kaua, siis leitakse teda — birmus ja walus on ütelda — hooramajas!! Sääl läheb ta ihu ja hinge poolest koguni hukka, sest ihu külge saab ta koledad haigused, ja hing ei wõta tal midagi enam hääd wasta. Mina ei ütle mitte, et kõigi tüdrukutega, kes linna lähewad, seda wiisi lugu läheb. Ei mitte! On ju ka neid küllalt, kes linnas nitsama kui maal ausaks jäewad ja ausaks mehe-naeseks saawad, aga ometi sünnib seda sagedaste. Teid aga, armsad noored neiud, manitsen selle läbi, et ettewaatlikud olete ja oma ausust suure hoolega hoiate, sest see on teie kõige armsam ja kallim wara, mis ausalle mehele abielusse ligi wõite tuua.

„Aga kuda wõib nitsugune asi paraneda ja mis nõuu peab siin wõtma?“ kuulen siin jälle rahwa sõpra küsiwat. Raske on siin asja parandada, seda peab iga üks ütlema, kes selle asja üle on pikemalt järele mõtelnud. Asjad lähewad palju hõlbsamalt pahemaks aga palju raskemalt paremaks. Siisgi ei wõi selle pärast nõuu andmata jäeda. Eõne pean aga ütlema, et selle asja sees Saksa, Prantsuse, Inglise ja muud õhtuwoolised haritud rahwad mitte eeskujuto ega eesmärgita ei wõi olla. Nimetatud rahwaste juures on abielu ülimäga raha ja waranduse asjaks saanud. Üks rikas mees ehk koha mees wõib sääl naest wõtta. Waesemad mehed ja teenijad ei heida sääl sugugi abielusse. See on ütlemata paha asi, ja meie rahwas ei peaks seda ialgi järele tegema.

Kuda wiisi peab siis meie rahwas tegema? Meie rahwas peab oma wanematest, kes eõne meid on elanud, eeskuju ja eesmärki wõtma. See on kõige parem ja armsam ja sünnib meie rahwa kohta kõige enam. Aga kuda tegiwad siis meie wanemad? No waata! Nemad wõtsiwad naese, kui nad täis kaswanud inimeseks oliwad saanud, ja see oli õige. Neude meelest ei olnud abielu mitte üksi rikka mehe ega suure koha mehe asi. Armastus selle tütarlapse wasta, keda mees omale naeseks himustas, oli see asi, mis neid abielusse heitma sundis. Oli mees terwe ja tüdruk

nitsamuti, siis heitsiwad nad paari; mõlematel oli südames see kindlus, et inimestel, kes tööd teha tahawad, mitte nälga kätte ei tule. Ei tulnud ka nälga. Puudust oli sagedaste küll, aga seda wõib labtisel inimesel niisama kätte tulla kui abielu rahwal. Kui keegi peremees oli, siis teenis ta oma koha läbi omale leiba; ta heitis abielusse ja sai läbi. Kui keegi sulane oli, siis heitis ta ka abielusse. See asi, et ta teist teenis, ei keelanud teda mitte seda tegemast, ja ta naene teenis ka ühes. Mõlemad saiwad läbi, ja armastus, mis neil üks teise wasta oli tegi nende elu armsaks. Päewa ajal läksiwad mõlemad tööle, kui ka teise põllule, aga õhtu tuliwad kodu, ja pärast päewa tööd ootas neid abielu woodis magus kaisutamine ja walaw armastus. Andis Jumal lapsi, saiwad ka nende kõhud täis, sest töökad wanemad widasiwad nende hoolt kuni nad ise töötegijateks saiwad. Tööd ei kartnud wanemad ega lapsed. Oli keegi wabadik ehk päiline, siis wõttis naese, ja jälle toitis neid töö; nälga nad ei tunnud, sest töötegija ei jäe mitte nii hõlbsalt nälga. Naene ja mees teenisiwad mõlemad omale leiba ja saiwad läbi.

Nõnda tegiwad meie wanemad, ja nõnda teewad weel palju inimesi nüüdgi; see on hää. Sell wiisil elasiwad meie wanemad raske kuuesaja aastase orjapõlwe läbi, ja meie rahwas ei lõpnud mitte maailma päält ära, waid elab weel praegu priskeste edasi. Kui aga nemad orjapõlwes seda wiisi tegiwad, miks siis meie priis põlwes seda nende järele ei wõi teha? Mis pärisorjale hää oli, see on siin wabale mehele seda parem. Pääle selle anustame sellega oma wanemate mälestust ja käime oma rahwa puhast teed, see on süda-Eesti teed. See meie oma rahwa kombe on nii hää ja puhas, et meie wõeraste rahwaste käest mitte ei pruugi kombeid wasta wõtta, mis kaugeltgi mitte nii kasulised ei ole. Kui siis mõnes kohas abielusse-heit niised hakkawad wähenema, siis on see kombe wõeraste rahwaste poolt meile tulnud, aga ei ole mitte meie oma rahwa pruugiks olnud. Selle pärast peab see asi ka jälle meie seast kaduma. Waadaku Eesti tüdrukud selle pääle, et nad